

Bernard Torzewski

**60 lat minęło.
Nieznane fakty z dziejów budynku
przy ul. Seminaryjnej**

Maj, 1943 rok. W Bydgoszczy (wówczas Bromberg), przy ulicy Seminaryjnej (Naumannshöhe) 3, w całkowicie odrestaurowanym gmachu (użytkownikiem budynku w latach 1939–1942 było wojsko) inauguruje drugi rok działalności Akademia Kształcenia Nauczycieli (Lehrbildungsakademie – LBA). Jej rektorem jest doc. dr Albert Höft, były wykładowca Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Elblągu (Pedagogische Hochschule in Elbing). Kolejny rok trzyletnich studiów rozpoczyna 200 studentek. Uczelnia zapewnia im znakomitą kadrę wykładowców, zakwaterowanie i całodzienne wyżywienie.

Sale wykładowe, pracownie dydaktyczne i pomieszczenia administracyjne akademii zajmowały parter, I i II piętro centralnej części gmachu oraz parter i I piętro prawego skrzydła budynku (od strony podwórza). Na II piętrze była także aula. Pokoje mieszkalne studentek zajmowały II piętro prawego skrzydła budynku (od strony podwórza) i III piętro centralnej części budynku. Później niektóre ze studentek zakwaterowano w budynku administracyjnym akademii (ul. Seminaryjna 5). Stołówka akademicka zajmowała pomieszczenia w prawym skrzydle budynku (od strony ulicy). Sale konsumpcyjne znajdowały się na parterze (obecnie czytelnia biblioteki Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej ATR) i I piętrze (pomieszczenie dokładnie nad czytelnią). Nauczyciele akademicki mieszkali na I piętrze lewego skrzydła budynku (od strony ulicy). Parter tej części gmachu zajmowała przychodnia lekarska. Sala gimnastyczna była wykorzystywana także do prowadzenia przez studentki lekcji wychowania fizycznego z dziećmi szkolnymi. Studentki, w ramach nauki zawodu nauczycielskiego, prowadziły również lekcje w niektórych szkołach „podstawowych” w Bydgoszczy, w tym między

innymi w szkole przy ulicy Kordeckiego (Hippel Str.), w budynku obecnie zajmowanym przez Wydział Rolniczy ATR (tzw. „czerwony budynek”).

Wśród rozpoczynających studia w 1943 r. była grupa 21 osiemnastoletnich dziewcząt pochodzących głównie z Elbląga (Elbing), Ostródy (Osterode) i Gdańska (Danzig). W styczniu 1945 r. opuszczają Bydgoszcz... LBA ulega likwidacji. Z tej grupy siedem pań kontynuowało studia pedagogiczne i po ich ukończeniu pracowało w zawodzie nauczycielskim, dziewięć – wykonywało inne zawody. Obecnie mieszkają w Niemczech, Kanadzie i Australii. Cztery panie z tej grupy zmarły. Od 1997 r., corocznie, spotykają się w miastach, w których mieszkają. Ich ósme spotkanie miało szczególny charakter.

Po sześćdziesięciu latach, w dniach 5–8 października 2004 r., część tej grupy spotyka się w Bydgoszczy. 6 października są gośćmi Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej – obecnego użytkownika budynku przy ul. Seminaryjnej 3. W sali posiedzeń Rady Wydziału dziekan – prof. dr hab. inż. Edwin Makarewicz – wita serdecznie niezwykle wzruszonych gości. Przy kawie przedstawia historię wydziału, charakteryzuje stan obecny. Goście wspominają niezapomniany czas studiów w „bydgoskiej” LBA. Potem, w towarzystwie tłumaczy, prof. dr. W. Urbaniaka i dr. S. Zajchowskiego, były studentki zwiedzają budynek. Ze wzruszeniem przekraczają progi poszczególnych pomieszczeń, sięgają pamięcią wstecz, przypominają sobie i przekazują informacje o wykorzystaniu tych sal przed sześćdziesięciu laty. Są zaskoczone zmianami, jakie zostały dokonane, a jednocześnie wyrażają podziw dla tych przemian i umiejętne przystosowania budynku do spełnianych obecnie funkcji.

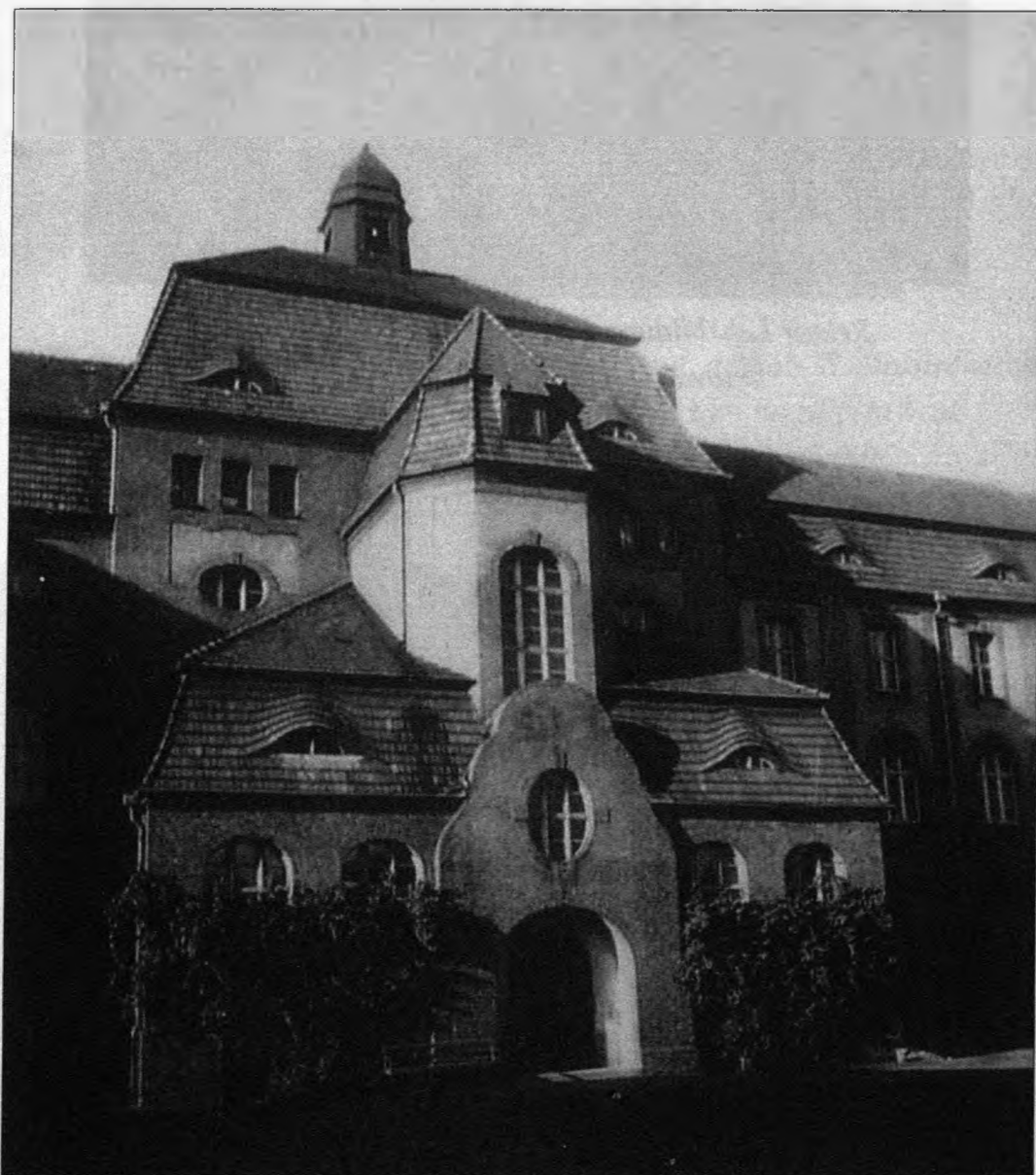
Wizyta w Bydgoszczy, w gmachu dawnej akademii była, jak wyraziły się na koniec spotkania Szanowne Panie, wzruszającym przeżyciem, spełnieniem ich wielkiego życzenia. Tutaj pozostawiły cząstkę swojej szczęśliwej młodości...

W spotkaniu w Bydgoszczy uczestniczyło siedem byłych studentek LBA: Helga Rau (Lübeck), Lieselotte Radtke (Hannover), Ingeborg Schmidt (Aurich), Edith Schönfeld (Nähe Aachen), Herta Spiegel (Nähe Schleswig), Erika Stierner (Bückerburg), Edith Volpert (Templin). Względy zdrowotne nie pozwoliły na uczestnictwo pozostałym z grupy, byłym studentkom.

Na podstawie materiałów udostępnionych przez panie: H. Ray i I. Schmidt.

Z informacji uzyskanych od kierownika Działu Informacji Archiwum Państwowego w Bydgoszczy (15.11.2004 r.) wynika, że w zachowanych fragmentarycznie aktach z terenu Bydgoszczy z lat 1939–1945 nie ma dokumentacji władz szkolnych ani innych akt, na podstawie których można ustalić pełen wykaz szkół funkcjonujących w Bydgoszczy w tym czasie, w tym też pełną nazwę szkoły przy ul. Seminaryjnej.

B. T.

Prawe skrzydło budynku od strony podwórza – 1943 r.

*Rektor Lehrbildungsakademie doc. dr Aubert Höft
w towarzystwie studentek (1943 r.)*

*Widok budynku od strony podwórza (1943 r.)
(x – okna pokoi mieszkalnych studentek).*

Były studentki LBS w towarzystwie dziekana prof. dr. hab. E. Makarewicza i tłumacza dr. S. Zajchowskiego (6.10.2004 r.) – na zdjęciu brak p. H. Rau (wypadek drogowy, w którym uczestniczyła, opóźnił przybycie jej na spotkanie)

